

škofa v Velici, a po Gorazdovi smrti za metropolitano v Ohridi, napolnili so z duhom apostolov slovenskih vso Bolgarsko, prepodili jo in duhovno okrepili. V kratkem je Klement imel do 3500 učencev; najboljši je odločil za duhovništvo in učiteljstvo ter jih pošiljal v razne kraje, da so pastirovali in učili. Življenjepisec njegov veli o njem, da „nikdar ni bil brezposlen, temveč je ali poučeval deco, nekaterim pokazujoč pismena, nekaterim tolmačeč zmisel sv. pisma, druge vadeč v pisanju, ali pak je molil, ali čital, ali pisal knjige“. Umrl je l. 916. Omenil sem že, da je tudi pisavo izboljšal. Klement je namreč nekoliko težko Cirilovo glagoliško pismo preuredil, da je bilo bolj podobno grškim črkam, katerih so Bolgari že bili navajeni, ter je sestavil poleg grške in glagoliške novo azbuko (abecedo), katera se sedaj imenuje „cirilska“, a bi se dosledno imela zvati „Klementica“. In tako so Bolgarji popustili svoje prvotno glagoliško pismo in je zamenili s (pogrešno tako zvanim) „cirilskim“, katero so v naslednjem sprejeli tudi Srbi in naposled še Rusi.

Klementovi učenci so širili nauk svojega učitelja in delovali v njegovem duhu. Med njimi se omenjajo posebno: Ivan, poznejši eksarh bolgarski; Teodor Doksov, redovnik; pop Grigorij, črnorizec Hraber, kateri so poleg mnogih drugih mož Bolgarsko v kratkem času učvrstili v veri in posvetili s pomočjo narodne knjige. Ta doba se imenuje zato zlata doba bolgarska. Velik del slave zaradi tega toliko sijajnega razvitka gre pa tudi učenemu carju Simeonu. Sam se je trudil za duhovni pokret; bil je eden izmed redkih slovénških vladarjev,¹ kateri je bil jednako vešč meču in peresu. Premagal je Grke, obrnil se v Rim ter dobil od papeža Janeza X. carsko krono (923). Razven škofa in zatem nadškofa Klementa postavil je Simeon tudi Konstantina, Cirilovega in Metodovega učenca, za bolgarskega škofa. Klementov življenjepisec pa veli o njem t. j. o Simeonu carju, da je bil krepstnega in blagega srca kakor oče, in da je želel blagor cerkve božje.

In tako se je Bolgarska povzpela na vrhunec svoje slave uprav tedaj, ko je Velika Moravska razpadla; in kakor je nekdanj za kneza Mihaela stala v prijateljskih odnosih z rimsko stolico, tako se je sedaj zopet k njej obrnila. V veliko nesrečo pa je pahnil Bolgarsko car Simeon, ko je prestopil k carigrajskemu razkolu. Od njegove smrti (927) pa tje do zatona carstva bolgarskega pod grški jarem (1018) slabela je stopnjema ka-

Slikal † Ant. Cej.

Sv. Jožef.

kor politiška moč tako tudi književnost bolgarska. Ta si je sicer nekoliko opomogla za carja Asiena I. (1186—1196), in se zopet vsaj do neke višine povzdignila za Ivana Asiena II. (1215—1241) in za Ivana Aleksandra (1330—1371). Ali tu treba pripomniti tudi to, da se je za grškega suženjstva in za silnih vojen, ki jih je imela Bolgarska po obnovitvi svojega carstva, jezik slovénko-bolgarski polagoma kvaril. Ta izprememba je bila tako nagla, da se v drugi polovici